

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja opravištvu v stolnem farovžu.

Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, nplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kako je oče dr. Bleiweis Slovence branil?

Veliko dobrih služeb Slovenec ne dobi, ako ravno se znanje slovenščine zahteva. V Mariboru na primer je na vinorejski šoli razpisana služba slovenščine zmožnega učitelja za vinorejstvo in kletarstvo s 1500 fl. letne plače. Na Hrvatskem bi se dobilo za nas dokaj lepih služeb, ako bi vsaj eno slavjansko narečje, tedaj slovenščino, naši ljudje bolj temeljito umeli. No, zakaj pa tega mnogo izobraženih Slovencev ne umi? Zato ne, ker se poduk slovenščine iz naših šol paba, zlasti na realkah, ki so za sedanjí praktični svet tolike važnosti.

Da bi se temu nam škodljivemu zatirovanju slovenščine v okom prišlo, je vsem Slovincem že veliko let znani g. dr. Bleiweis, kot pravi oče, povzdignil svoj veljavni glas. V kranjskem deželnem zboru je nasvetoval postavo, po kateri se bodo vsi slovenski otroci na ljubljanski višji realki morali učiti slovenščine in se podučevati v slovenskem jeziku, da bodo se bolj lahko in urno predpisanih predmetov naučiti zamogli. Sicer je ministerstvo že l. 1871. kaj takega ukazalo, vendar l. 1873. zopet preklicalo. Sedaj se zopet našim otrokom predmeti ubijajo v še njim nerazumljivi nemščini in zato mnogi zaostajajo za čisto nemškimi součenci. Slovenščina se razlaga le otrokom, ki to želijo ali čijih starši to pismeno zahtevajo; kar se pa malokedaj zgodi. Med tem pa je vsem strogo naloženo, da se laškega jezika učijo. „Gospoda moja, pravi tukaj dr. Bleiweis, koga nebi tū nevolja zgrabila! Naš, deželni, domači, slovenski jezik velja na domačih tleh menj, nego tuji, laški jezik! Tukaj ne smemo molčati!“ Blagi dr. Bleiweis je tudi vladi prav nepovoljne reči povedal in očital. Poprej se je vlada slovenščini upirala rekši, da nimamo zmožnih učiteljev. Sedaj je ova tožba utihnila, ker se obilost zmožnih slovenskih profesorjev tajiti več ne da. Zato se pa godijo druge litanije. Pravijo, da nimamo potrebnih knjig. Ali to zopet ni resnično. Vsaj je ministerstvo samo veliko knjig

za šolsko rabo potrdilo. Na primer: Janežičevo slovnico, Šolarjev slovar, 3 Lesarjeve knjige za veronauk, Erjavčevo živalstvo, Tušekovo rastlinstvo, Jesenkov občni zemljepis itd. Matica je izdala lepe zemljevide, izvrstne Schödlerjeve prirodzanske knjige itd. Je pač prazen in jalov izgovor, ako ministri slovenščino iz šol tiščijo, češ, da nimamo knjig. Imamo dovolj zmožnih profesorjev, imamo zadosti prikladnih knjig — le privolenja ministrov še pogrešamo. Naposled je oče Bleiweis ostro grajal nered na ljubljanski višji realki. Slovenski učenci zahajajo v slovensko uro, če hočejo, če ne, pa lahko izostanejo, med tem ko pri laščini nobeden izostati ne sme. To pa je očiten dokaz, da je Slovenec na lastni zemlji že bolj tujec, kakor pa Lah. Kajti laščine se realni učenci morajo učiti, slovenščine pa ne.

Zato je dr. Bleiweis predložil načrt postave, ki bo takemu sramotnemu zatirovanju slovenščine zaželjeni konec storila. Načrt bil je od deželnega zbora sprejet. G. dr. Bleiweis pa je svojim velikim zaslugam za Slovence novo pridjal, za katero smo mu vsi hvaležni. Slava i hvala mu.

Cerkvene zadeve.

Sv. Višarji so pogoreli. Strela je udarila v zvonik in ga požgala s cerkvijo vred. Tako vsaj se glasi prva nesrečna novica.

Švedska kraljica, udova, katoličanka, je te dni v Rimu iz rok sv. Očeta prejela sv. obhajilo. Med tem pa je njeni sin, sedanji kralj, ko je pruskega cesarja obiskal, temu obljubil, da bo kot zvest lutrovec čvrsto Prusom pomagal v vojski zoper papeža in katoličanstvo!

Znamenje boljše bodočnosti za sv. Cerkvu se kaže na Ruskem. Ruski cesar se je namreč s papežem pogodil. Katoliški škofi se vrnejo zopet na svoje sedeže, preganjanje preneha. Hvala Bogu!

Na Švicarskem je kantonska vlada bernska 97 mešnikov iz dežele iztirala. Verniki pogrešajo

službo božjo, grešniki odvezo, umirajoči tolažila sv. vere, mrliči krščanski pokop. Zato pa so frajmaurerji s pomočjo lutrovcev Švicarjem pomagali do civilnega zakona, ki tako dolgo trpi, dokler se mož žene ali ona njega ne navolji ter druge zaveze ne izbere. Švicarji še se bodo kedaj kesali!

Svetoletne procesije so luteranski in frajmaurerski ministri na Pruskem, Bavarskem, Badenskem prepovedali, kar je tamošnje Katoličane silno razžalilo in razdražilo.

Procesija na Telovo brez mešnika. V nekem mestu na Pruskem so Katoličani se zbrali na Telovo v svoji krasno okinčani cerkvi. Več tisoč njih je stopilo v procesijo ter so pevaje in na glas moleči šli iz mesta med njive in travnike. Zvonovi so zvonili, možnarji pokali, belo oblečene device so sipale cvetlice na pot. Ali njega, kateremu je vse to veljalo. — Jezusa Kristusa v Sv. Reš. Telesu — ni bilo med njimi. Prostor pod nebom bil je prazen, ker so pruski volkovi vernim ovčicam pastirja, fajmoštra s kaplanom vred, vzeli in zaprli. Nek mladenič je bral 4 evangelja in molil navadne molitve. Potem so se vsi vrnili v cerkvo in zapeli: Bog mi tebe hvalimo.

Angelj varuh. Na Rudolfovi železnici je konduktar pregledoval vožnje listke. Pri odpiranju nekega kupeja se mu je zdelo, da mu je nekaj mimo nog zletelo, pa ni dalej pazil. Pred seboj je imel hišno, ki je potovala s gosposkimi otroci.

Čez nekoliko časa še le zapazi, da njej manjka najmlajše, komaj 2 leti staro dete. Sedaj ustavi vlak in pojdejo deteta iskat. To pa je mirno in popolnem zdravo ležalo ob železniškem jezi. Ko bi se le nekoliko ganilo, bi raz jeza padlo v globoko, deročo reko Anizo.

Društvo sv. Cecilije za povzdigo cerkvene glasbe i petja v graški škofiji se je 3. junija slovesno pričelo v Bruku. Navzočih bilo je 200 ljudi, med njimi: graški škof, grofa d'Avernas in Wurmbrand, 10 dekanov, zastopniki skoro vseh samostanov, mnogo duhovnikov in učiteljev. Lep začetek je storjen za povzdigo božje časti. Na uspehu ni dvomiti. In mi Slovenci??

Gospodarske stvari.

Turščica izvrstna zelena klaja. (Krma).

Od vseh razumnih kmetovalcev se pripoznava, da je za vspešno živinorejo treba za obilno in dobro klajo skrbeti. Med vsemi klajnimi rastlinami pa je turščica jedna najbolj izvrstnih. Vendar se pa ravno v ta namen še vse premalo pozna in prideluje. Kjer se je začela enkrat sejati, tam se njena vrednost hitro spozna in pripozna. To je najbolj iz tega jasno, da so se sejanja turščice za zeleno klajo tudi v severnih, turščici manj prikladnih in ugodnih deželah, krepko poprijeli. Iz začetka so bili sicer nekoliko v skrbeh, da bi

se jim turščica ne obnesla, ker je bolj v južnih pokrajinah ta rastlina doma. Ali skušnje so kmalu pokazale, da kot zelena klaja tudi v bolj severnih in hladnejših krajih dobro stori.

Najbolj sodi za turščico rodovitna ilovnata zemlja. Tudi globoka, topla, srednja zemlja, ki je v zavetji pred ostrimi vetri, daje prav visoke pridelke. Vendar pa tudi na dobro obdelani peščenji zemlji, ki ni presuha, če se le skrbno poseje in v zemljo spravi, in da je prst brez plevela, prhka in globoko prerahljana, prav lepo raste. Na čisti in prhki zemlji je zadosti, ako se spomladi enkrat preorje polje, ki je bilo jeseni poprej izorano in je v nepovlačenih brazdah prezimovalo. V drugih primerlejih pa se polje spomladi dva- ali celo trikrat preorje. Gnoji se taka njiva ali jeseni, po zimi ali spomladi, vendar se mora prav močno pognojiti, ker turščica najmočnejšo pognojitev prenaša. Ker njej frišni hlevni gnoj dobro de, tako je mogoče z gnojem toploto nadomestiti, kar nje zemlji zavoljo severne lege, manjka. Najboljše mesto za turščico je preorana praha. Mnogokrat njo sejejo tudi za krompirjem in drugimi okopavnimi sadeži; je toraj prednji sadež pred jaro ržjo. Čas setve sega od konca aprila do konca maja, tedaj vselej takrat, ko se že ponočnih mrazov več bati ni. Suho vreme je pri setvi potrebno. Kratko pred setvijo se njiva, kakor smo že gori omenili, večkrat preorje, povlači in z gladkim valjarjem povalja. Seje se ali iz roke, kakor drugo zruje; le pregosto se ne sme sejati. Tako sejejo klajno turščico na Koroškem. Drugod postavim na Nemškem njo sejejo pa v brazde, ktere narejajo s posebnim plugom, ki ga „marker“, t. j. zaznamovalec imenujejo. Te brazde so po 50—60 ctm., t. j. blizo poldrugi črevoelj vsaksebi. V brazdah se posamezna zrna $\frac{3}{4}$ čevlja vsak sebi posejajo in blizo palec ali dva globoko. V luknjice se potikate po dve zrna, s prstjo zasujete in potem se zemlja nekoliko zatepta. V nekterih krajih je vrana velika škodljivka za turščične njive, ker ne le zrna, ampak tudi mlade rastlinice rada izdira in zoblje. Od mnogih strani se je zoper to škodljivko nasvetovalo turščico za seme skozi 24 ur v katranovi vodi namakati. Ta voda se naredi, ako se vzame 1 del katrana (Ther) in 3 dele vode. Tako namočenega zrnja vrane res ne jejo, ali tem bolje njim diše mlade rastlinice, ki so iz tako namočene turščice pognale.

Najboljši pomoček zoper te škodljivke je in ostane puška. Ko se turščica po brazdah že pokaže, se mora okopati, kar se po 10—12 dneh zopet ponovi. Turščica raste zdaj precej hitro. Dobro njej de, ako se pozneje še enkrat okoplje. Na Nemškem njo začnejo pokladati meseca septembra do sred oktobra. Poznej se mora zavolj slane požeti, v snope povezati in po konci na njivi postaviti, tako da zamore veter prav redno skozi preprihavati. Če turščico še na stebelu slana popari, tedaj zgubi mnogo na svoji vrednosti. Po-

žeti turščici pa slana ne škoduje. Posebno dobro klajo daje turščica za govejo živino, pred vsem drugim pa kravam mlekaricam. Da je zrelo turšičeno zrnje izvrstna krma konjem, je obče znana reč. Konji ga radi zobljejo in so po njem posebno lepega života. Prava krepilna krma pa sama turščica ni, ker ima premalo gnjilčevih snovi v sebi. Ali ker ima turščica mnogo sladkovine v sebi, njo živali rade jejo, in tiste, ki so turščico enkrat okusile, nje težko potem pogrešajo. Ker ima turščica trdno lupino in ker je precej debela, se mora pred pokladanjem zdrobiti. Če turščica ni popolnoma dozorela, nahajajo se v sredi zrn dostikrat male glivice, ki so dostikrat živini zelo škodljive. Zato je treba previdno ravnati in nikdar turščico samo živini pokladati, ampak vedno le z drugo krmo pomešano. Na Angleškem mešajo $8\frac{1}{2}$ kilogramov turščice z 5 kilogrami rezanja in ta se je kot najbolj primerna zmes pokazala. Tako mešanje ima pa tudi še to dobro, da mora konj zdrobljeno turščico bolj na drobno prežvekat, presliniti in potem v želodci bolje prekuhati. Če se to ne zgodi, napade živino dostikrat kolika, zlasti takrat, kadar je bila turščica spridena.

Dobro je sadnim drevesom tudi poleti gnojiti.

Tudi poleti se ne sme zamuditi sadnim drevesom gnojiti. Z gnojenjem se daje drevesom potrebne vlage in se zabranuje, da sad ne odkapa; dalje se tudi sadje na drevesu viseče bolj popolnoma razvije in se tedaj več in lepšega sadja pridela. Zgodi se pa to lahko na več načinov. Ali se v obsegu korenin drn vzdigne, na zemljo dober, preležen gnoj potrosi in potem zopet z drnom zakrije; ali pa se tudi v obsegu korenin več lukenj v fla naredi in te potem z gnojnico nalijejo, kar se večkrat ponavlja. Na te luknje se potem lahko tudi pokrivala iz drna devajo. Tako se lahko vidi, kedar je gnojnica že posrkana, da se nje potem več dolije.

Laška detelja se imenuje rudeča ali krvava detelja, ker ima cvetje rudeče, kakor kri. Ljubi lahko, dobro, bolj suho zemljo. V mokri zemlji, v ilovici ne stori. Seje se najbolj na kako jesensko strnišče, sama kakor žito. V spomladi zraste precej zgodaj, veliko poprej, kakor katera druga. Zato njo že v prvi polovici maja kosijo, njivo pa potem porabijo še za koruzo, krompir, proso ali ajdo. Te prednosti njo priporočujejo posebno tistim gospodarjem, ki imajo malo klaje. Za seme se odloči nekaj take detelje, ki je v 2 tednih zrela.

Sejmovi 14. junija v Brežicah. 15. junija pri sv. Barbari, v Celji, v Kostivnici, v Mozirji, na Planini in pri št. Vidu. 22. junija pri sv. Jurji na južni železnici in v Šoštanji. 24. junija v

Konjicah, v Podsredi, v Šetalah, na Laškem, pri sv. Jurji pod Toborom in pri sv. Lenartu v Slov. gor. 30. junija v Gomilici, Rajhenbergu in Spod. Polskavi.

Dopisi.

Od sv. Petra pod sv. gorami. (Ogenj.) 2. junija okoli 9. ure začelo je goret v Polji, v vasi k šentpeterski fari pripadajoči. Pogorelo je četrto stanov skrbnemu in poštenemu gospodarju J. Jazbecu. Razun stanov pokončal je hudi ogenj tudi veliko žita, slanine in mesa, 2 velika voza in več drugega orodja. Škoda iznaša do 2500 fl. Poškodovanec ni bil zavarovan. Akoravno je silni ogenj razsajal sredi vasi, vendar je prizanesel sosednim stanovom, čemur se je temveč čuditi, ker se poslopja cele vasi skoraj drugo drugega držijo. Da ni cela vas pogorela, to imajo zahvaliti Poljani najpoprej Bogu za mirno vreme, potem pa hitri pomoči farmanov in dragih sosedov Hrvatov. Hvale vredno obnašal se je pri gasenji ognja J. Štadler. Vse je šlo v lepem redu. Posebno so se pa izkazali naši dragi sosedi bratje Hrvati, kateri so bili skoraj prvi med branitelji. Prihruli so v velikem številu s svojimi obče-spoštovanim načelnikom vrlim M. Brozom. Hvala vsem!

Konečno naj še omenim, da od vseh Poljskih gospodarjev — razun enega — nobeden ni zavarovan. Dragi Poljani! Resnobno Vas prašam: kdo je izmed Vas več strahu prestal, kedar Vam je sredi vasi goreči plamen skoraj strehe ližal, Vi kateri niste zavarovani, ali pa Vaš sosed Hudina Franc, kateri je pri „Sloveniji“ zavarovan? Sprevidite vendar enkrat korist zavarovalnega društva „Slovenije“ — Glejte! v domači fari imate zastopnika banke „Slovenije“ —; Idite tedaj k. M. Jazbecu, in si dajte zavarovati svoja poslopja. Premislite, kolikor denarja se na leto potepe brez nikakove koristi! Ali nebi boljše bilo 6, 9 fl. na leto podeliti za zavarovanje — kakor pa v strahu živeti? Ako že zavarovanega ognj zadene, ima vsaj pripomoč od banke „Slovenije“. — Nezavarovane pa čaka prazni žakelj in palica beraška! —

Se eno! Pri gasenji ognja je treba gasilnega orodja, med tem pa najbolj brizgalnice. Vsaka skrbna občina si je že priskrbela tako potrebnega orodja. Prašam slavno šentpetersko starešinstvo: kaj si priskrbelo za svojo občino? — nič! Za gasenje ognja ima cela 2 železna mačka in — nič druga. — Dá, tako je, denar se raztepa iz občinske blagajnice za druge nepotrebne reči; kar je pa silno potrebno, tistega pa noče pripraviti. Tako se po premodri samovolji mestnega šolskega oglednika g. Držiča — plačuje za prazno stanovanje na leto 140 for. in sicer za drugega učitelja. Ali, — še enega učitelja že 5 mesecev dobiti ne moremo. — Imamo dvojno šolsko poslopje; šole pa še pod enim nimamo! No, no: „tes is olles nah neien šulgsec!“

Pred 4 leti so sami krčmarji od 100 po 10% plačevati morali. Nabralo se je do 180 for. — za ognja-gasilno orodje; pa kupili niso ne — še lesenega mačka ne. — Hej! kje so pa denarji?! To utegne prejšni gospod „bürgermeister“ in njegovi premodri obč. odborniki vedeti.

Ko bi vendar zdaj slavno občinsko starešinstvo na noge se postavilo ter za svojo občino kaj storilo! „Bogme! čas je že!“ Šentpetrčan.

Iz Braslovč. (Pleve rudeče detelje se išejo. — Toča.) Več tukajšnih kmetov želi izvedeti, kde bi se dobila rudeča detelja ali kakor njo tukaj nekateri gormanji zovejo „mačkovec“? Želimo pa seme dobiti v plevah. Na samo seme se ne zanesemo več, ker smo se že večkrat ogoljufali. Poskusili smo tudi s turško deteljo, (esparzet) pa zastonj; Zemlja pri nas ni za njo. Najbolj znana nam je rjava štajerska detelja, potem lucerna, in „mačkovec“, ki se v jeseni pod ajdo vseje in kmalu izraste. V spomladi se zamore, potem ko se je detelja odkosila, še koruza, proso ali krompir posejati in zasaditi. To koristno deteljo nam je letošnja zima popolnem vzela in uničila. Zato lepo prosimo, ako ima kdo od omenjene rudeče detelje kaj plev za prodati, naj blagovoli v „Slov. Gosp.“ to naznaniti in tudi ceno pristaviti.

Binkoštni ponedelk bilo je pri nas hudo vreme. Padala je toča silno debela. Še 10 dni pozneje je bilo po jamah pri Letušu toliko, da bi nje lahko več vozov naložil.

Iz sv. Križa pri Ljutomeru. (Lepa svečanost.) Telovo so obhajali prav slovesno Veržejei v nedeljo 30. maja t. l. — V procesijo se je zbrala množina ljudstva, katero so vodili 4 čč. gg. duhovniki. Sprevajala je njo izvrstna godba, lepa vrstica venčanih deklic v beli obleki, in tržanski strelni oddelek. Kot velitelj strelni družbi je bil g. R. Nemeč iz Ljutomera, kterega so si Veržejei za kapitana izvolili. — Drug poveljnik, kot lajtenant, je bil g. Jurinec, tržan iz Veržeja. Velevala sta gg. častnika prav izgledno, in strelci so vrlo in živo napravili svoje vaje.

Pri malo kateri cerkvi se obhajajo posebni prazniki tako slovesno, kakor v Veržeji. Slava Njim! Križevčan.

Od sv. Tomaža nad Veliko nedeljo (Letina.) Kar je april zamudil, to je maj obilno nadomestil. Vreme je sploh poletno in vmes tudi pohlevno deži, da tako urno raste, kakor da bi kipelo. Na njivah je res sneg mnogo rži, ječmena in rudeče detelje pokončal, (pšenica je pod snegom malo trpela). Pa hvala Bogu, še je vse po sreči izrastlo; le na nekaterih njivah je rž tako prejšla, da ne bode samena dala. Na travnikih sena so lepa. Krompir, koruza, oves, jara rž lepo rastejo. Šadunosno drevje je tako mlado, da se mu letošnje mladike celo pobešajo; sadja pa ne bo veliko, razve orebov. Vinogradi so tako mladi, da človeka veseli, njih ogledati. Tudi se kaže, da bomo v je-

sen veseli šli brat, ako milostljiva roka božja pusti dorasti, to kar se je pokazalo. Na trsu navadno obrezanem, brez konjiča, sem naštel 23 grozdičev. Opomniti še moram, da je po nekaterih vinogradih, mnogo trsov od pozimskega mraza mrtvih.

Iz Slov. Bistrice. (G. Hirti. — Narodnost. — Firma.) Te dni so nas zapustili občje spoštovani naš g. kaplan Hirti. Bili so nam jako ljubi, ker so se, čeravno še mladi, kazali kot priden domo- in boguljub. Podpirali so radi razne slovenske zavode. Naročenih so imeli več iztisov „Sl. Gospodarja“ in drugih časnikov. Marljivo so nam priskrbovali podučnih knjig ter njih delivali med farmane, zlasti ob svojem odhodu. Izrekamo Njim svojo spoštovanje in zahvalo. Bog plati!

Ljudstvo pri nas začenja nekoliko napredovati v narodni zavesti. Skoro povsod so letos na majeva drevesa nastavljali slavjanske boje. Mrznejše do liberalcev in nemčurjev čedalje bolj raste.

Javno zahvalo si zaslužijo enkrat tudi naši mestni prvaki. Srečala njih je namreč tolika pamet, da so novo cesto do železnice mesto z divjimi kostanji, nasadili z jabelkami. Konec mesenca maja so pri nas milostljivi knezoškof lavantinski delili zakrament sv. firme. Nekateri so se od strani liberalcev bali neredov. Toda, hvala Bogu, vse se je vršilo v najlepšem redu. Knezoškof sami so se naposled za častni sprejem in lepi red zahvalili.

Bog, skušnja pa dobri zgledi, želimo, da bi mestjane in okoličane pripeljali do verske in narodske zavednosti!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Zavolj tega, kako je dr. Zarnik postal odbornik deželnega zbora kranjskega in izpodrinil dr. Poklukarja, to se nam štajerskim Slovincem ravno tako dozdeva, kakor tedaj, ko je dr. Vošnjak s pomočjo breških nemškutarjev splezal v dunajski državni zbor. Liberalni Slovenci so tedaj mislili, Bog vedi, kaj bodo dobrega za svoje volilce dosegli. Ali sedaj vsi žalostni glave pobešajo, ker vidijo, kako liberalni Nemci brezobzirno hodijo svojo pot. Pot, po kateri je dr. Zarnik prišel na mesto dr. Koste nevoljni zavržemo, akoravno bi ga sicer bili že iz davna želeli videti v deželnem obboru.

Ves svet zanimiva sedaj potovanje nadvojvode Albrehta, ki je l. 1866 Lahe pri Kustoci slavno pobil. Potuje namreč čez Nemško, kder bode ruskega in pruskega cesarja obiskal. Potem namisli oditi na Francosko.

Na Ogerskem se pripravljajo na volitve. Liberalci so razdvojeni. Po mnogo volilnih okrajih se trgata po 2 liberalca, kar bi utegnulo privržencu konservativnega Sennyija marsikde do zmage pomagati.

Vnanje države. Na Bavarskem so razpisane nove volitve. Liberalci bodo najbržje hudo

tepeni. Kajti liberalno sedanje ministerstvo je prepovedalo obhajati svetoletne procesije. To pa je Katoličane hudo razdražilo zoper brezobzirne liberalce. —

Švedski kralj potuje sedaj s svojo soprugo po Nemškem in je te dni prišel tudi v Toplice na Češkem. Povsod se kaže razdraženega lutrovca.

V Belgiji je prebivalstvo hudo iznemirjeno. Frajmaurerji ščuvajo po svojih novinah zoper svetoletne procesije. Katoličani pa se ne dajo motiti. Zato beremo vedno o tepežih in kavsanji v Belgiji. Te dni so skoro same ženske s palicami in korbači nateple dijake v velikem mestu Antverpnu, ker so ti pobalini sveče goreče ugašali, katere so bile na čast sv. Rešn. Telesu po oknih prižgane, ker je namenil duhoven s sv. obhajilom k boleniku mimo iti.

Francozi dobro gospodarijo. Finančni minister je izpovedal, da je meseca maja letos 24 milijonov več prejel, kakor lani.

Turki so se začeli silno oborožati. Trdnjavo in mesto Varno ob Črnem morju popravljajo v veliki naglici. Više 3000 delalcev je nastavljenih. To kaže na bližnjo vojsko Turkov z mogočnim Rusom.

Za poduk in kratek čas.

Valentin Orožen, slovenski pesnik.

„Kje je fantič zdaj, vesel,
Ki je to prepeval?
Da bi enkrat še zapel.
Kratek čas nam delal!“

Odahnil si je zopet nedavno truden potnik od zemeljskih težav, odahnil si je milosrčen pevec, nekdanj nevrudljivo žvrgolaje v domačem logu — in zares!

„Hitro, hitro mine čas,
Ah, ne bo ga več pri nas!“

Valentin Orožen je umrl 4. maja tekočega leta kot župnik v pokoji na Okonini v gorenje-savinski dolini, gotovo z najboljšo zavestjo, da je v teku svojega življenja, kot duhoven, oče in skrben pastir vdanih mu vernih, vse dobro činil. — Bil je pa zraven pobožnega pastirovanja še tudi preblag podpiratelj slovstva, boritelj za pravice milega nam naroda, s katerim je prenašal grenkosti, obilne tuge — a malo veselih dni. — Poznal je hrabrost slovenske krvi — a slavjal je Slovenca dom milo prepevaje, veselivši se vsega stvarjenja na domači zemlji; veselivši se kratkih, pa veselih dni mladosti — na koje se je starček pozneje milotožno spominjal:

„Kje so moje rožice,
Pisane in bele,
Mojga srea ljubice
Žlahtno so cvetele? —
Alj spomlad je šla od nas,
Vzela jih je zima, mraz.“

Blagi pesnik je bil pri sv. Jurji pod Rifnikom 31. januarja 1808 rojen in za mešnika 4. avgusta 1835 posvečen. — Služboval je za kaplana

na slov. Koroškem in Štajerskem. — Neumrljivi A. M. Slomšek so ga osobno kot zelo bistroumnega, iskrenega narodnjaka poznali — ter mu pri neki priložnosti naravnost rekli: „Mesto, na kojem sem jaz, se vsled Vaših zmožnosti tudi Vam spodobi“. Ta izraz knezo-škofa ni dal Orožnu grebenorasti; le hvaležno občutljivo je bilo nježno srce do višjega pastirja.

Z vsem zadovoljen, ponižnost in le tihoto ljubčiči pesnik si je izvolil med mnogo drugimi župnijami: Sjele (Siele), župnijo pod hribom sv. Uršule. Tukaj se je v njem ves pesniški duh razvil; tukaj je narodna čutila v mnogih prelepih pesnih načrtal — na koje se je pozneje kot starček z veseljem spominjal:

„Kje so moje tičice,
Kam so zdaj zletele?
Oh nedolžne pevčice,
Kak so žvrgolele!
Zanjke ble nastavljene
Ptičice so se vjele vse.“

Živ, vesel, skoz in skoz resničen in odkritosrčen, šegav, tudi nekoliko zabavljiv, pa nikoli hudoben — tak je bil ta pesnik začeni krožiti mile slovenske pesni — in tak je ostal do zadnjega zdihljeja.

Od tod si je izvolil prekrasno gorenje-savinsko dolino — ter je nevrudljivo pastiroval pri sv. Martinu na Dreti. — Ljubljen, časten in občepoštovan je bil od svojih farmanov — in to tudi po pravici; vsaj jim je bil skrben oče in vsakemu blaga duša — a njegov spomin ostane neizbrisljiv na Dreti in Savinji. Kajti tukaj so bili dnevi srečni — mirni — tukaj je peval, kar peti naši zamei nikdar pozabili ne bodo; tukaj je bila zanimivost in radost poštena doma — starček pozneje sam zdihuje:

„Kje je hladni potok moj,
Kjer sem se sprehajal,
Kjer skušnjav nevarni boj,
Mene je obdajal? —
Ve'ika vel'ka suša bla,
Zemlja je popila ga.“ —

(Konec prihodnjic.)

Novocelje.

(Konec.)

Na zahodni strani grajšine se razprostira velik od vseh strani z drevoredi obdan vrt, ki je od severne strani z zidom, od drugih strani pa z gostim lesenim plotom ograjen. Grajšini najbližnji del vrta je odločen gredam za raznovrstne cvetlice; za gredami je majhen lipov log s priličnimi sedeži, mizicami in zibalkami, in za logom stoji po najnovjših iznajdbah postavljen vrtarski hram, v katerem se po zimi sobe za cvetlice z gorkim zrakom grejejo. Kinč prostornega vrta moramo tudi imenovati na nekoliko vzvišenem prostoru postavljen gloričet ali vrtno utico, imenovano Apolonov tempelj. To je namreč stavba v novo-grškem slogu na deveterih kamnenih stebrih z okroglo streho in obokanim stropom. Ker je ta

stavba podobna odprtemu grškemu tempeljnu in ima na stropu namalano podobo Apolonovo, ime- nuje se Apolonov tempelj. Od tod se razgrinja opazovalcu, kakor iz balkona, najčarobnejši raz- gled po celi gornji strani savinske doline tujan do košate Radohe in visoke Ojstrice.

Razun že omenjenega drevoreda od velike ceste do grajskih vrat, nasajeni so tudi proti osta- lim trem vetrovom kraj potov drevoredi iz mur- binih dreves: proti Petrovčam, proti Žalcu in od vrtnih vrat do Savine, kder je grajšinsko kopa- lišče.

Kakih 400 stopinj od grajšine na potu proti Žalcu je slišati glasen večkrat se ponavljajoč jek, kakoršni se malokde sliši. Ob tem potu stoji tudi sicer ne več lep, pa po svoji zgodovini znamenit lesen križ. Stal je namreč ta križ poprej na to- rišči sedajnega kamenega križa ob veliki cesti. Ko so ga podrli, da bi postavili novega, poprosi grajšakova hči Franciška g. župnika, naj stari križ njej prepustijo. Na njeno željo so ga potem postavili v grajskem vrtu, kakor da bi slutila, da bo ga potrebovala kot pribežališče v nesrečnih dne- vih. In ko so jo poznej res dobiteli nesrečni in grenki dnevi, našla je največ tolažbe zmiraj pri tem križi, kder so jo pogostoma videli klečati in moliti. Po njeni smrti so križ prestavili iz vrta na kraj, kder še zdaj stoji.

Če z občutljivim srcem in zdravimi očmi o- pazujemo krasno okolico Novogacelja, se ne bomo čudili, kako je ravno tukaj slovenska Vila vzbudi- la prvo slovensko pevkinjo, že omenjeno Fran- ciško Hausman. Zakaj venec prijaznih hribov, ktere pokrivajo prijetni zeleni logi in kinčajo snažni beli hrami in cerkve, obdaja od vseh strani ravno savinsko dolino, — in skoro v sredini te prijazne ravnine stoji Novocelje, za se sicer veličastno po- slopje, a širna ravnina mu njegovo veličanstvo jemlje, zato pa mu daje nekaj idiličnega, nježnega, ki človeka globlje prešine in bolje na se vleče, kakor prosto veličanstvo.

Posestvo novoceljske grajšine obsega zdaj le 309 oralov in 1032□ sežnjev zemlje, ker so se med l. 1849—1855 od grajšine prodala posestva: Lahnhof, Forsthof, Plevna in jame v Zabukevci. Razun navadnih poljskih pridelkov se tukaj še s posebnim haskom prideljuje hmelj. Leta 1873. so pridelali 72 centov hmelja, ter ga prodali za 5950 fl. Leta 1874. so pridelali 61 centov in skupili zanj 6348 fl. Na obrtnijskih razstavah v Gradei l. 1870. na Dunaji l. 1873. in v Hagenau l. 1874. je grajšinsko oskrbnništvo dobilo darila za izpostavljen hmelj.

Po smrti Antona grofa Gaisruka je postal po- sestnik Novogacelja njegov brat Janez Karol, za njim pa tega sin Vinko. Po smrti Vinka grofa Gaisruka si je to grajšino pridobil Tschukl pl. Ruhethal, potem Hausman. Njeni zdajni posest- nik je svitli knez in stari grof Leopold Salm- Reif-

ferscheid-Krautheim s svojo soprugo, rojeno gro- fico Spiegel. Knez Salm stanuje od leta 1869 s svojo družino tukaj. *)

Razne stvari.

(*Polit. gospodarsko društvo pri sv. Lovrenci*) v Slov. goricah napravi 13., 20. in 27. junija, t. j. vselej v neželjo popoldne ob 3. uri v g. Koser- jevem hramu razgovore v gospodarskih rečeh in vabi uljudno ude in slovenske gospodarje.

Odbor.

(*Slavjanska beseda*) na Dunaji je 30. maja sijajno obhajala 10letnico svojega obstanka pod predsedništvom grofa Harrah-a. Vsi slavjanski narodi bili so zastopani. V imenu Slovencev je govoril dr. Srnec.

(*Blišak je užgal*) neko viničarijo v Črešnovcih pri Radgoni. Pogorela je hiša, viničarju Merčniku pa hranilnične knjižice, 200 fl. — Tisti den je udarilo tudi v hlev Jož. Hrašovica v Bučkovcih, ter mu kravo ubilo. Hlev je pogorel.

(*Ubil se je*) Valentin Kolar, ovčar v Soboti. Padel je raz visoke pečine v potok, kder so ga čez 4 dni mrtvega našli.

(*Svoje novorojeno dete zadavila*) je dekla po- sestnika Balg-a na Muti.

(*Učiteljske novosti*) g. L. Trafenik je postal ud okrajnega šolskega svetovalstva v Rogatci, g. Fr. Hernaus pa v Šostanji in g. Fel. Pirc v G. Gradu. Ljudska šola v Ptuji in pri sv. Kungoti pri Celji dobi po 1 razred več.

(*Ljutomerska posojilnica*) je za zidanje nove šole v Ljutomeru darovala 1000 fl.

(*Koroški zbor*) je deželi naložil 48% dačne naklade, da pokrije 438.788 fl. primanjkljeja.

(*Peter Tolstovršnik*) sin posestnika v Gornj. Gradu je pri plavljenji drv nesrečno v vodo pa- del, kder ga je potegnilo pod lesen plot čez vodo in usmrtilo.

(*Ptujčani*) nečejo zaostati za Celjani, ter snu- jejo izdavanje nemškega lističa, ki bo vsak teden 1 izhajal.

(*Izstopila iz kat. Cerkve*) je neka žena, v Sla- tini, da bi se umožila z nekim lutrovcem, ki je si- cer že oženjen pa svoje žene pri sebi ne trpi.

(*Po Celovškem jezeru*) se bode 15. junija za- čela vožja s parobrodom, kateremu je ime: Ca- rinthia. —

(*Velika starost.*) Čeh Matej Suhi je te dni umrl 116 let star. Bil je nekedaj posestnik, jet- nik na Francoskem, krčmar, učitelj in naposled „šoštar“. Pijan ali bolan ni bil nikdar. Fajfa in tobak, bilo mu je najljubše.

*) V zadnjem sestavku sta zaostala med drugimi dva večja pogrška: mesto Leon se naj bere Leopold Salm in mesto hlev za 40 za 20 volov. Pis.

(Mariborski vinogradni posestniki) Perko, Kriehuber in Auchman bodo štajerska vina poslali na svetovno razstavo v Filadelfiji v Ameriki.

(Šnopsar.) K. Počenik v Skokah blizo Maribora je 14 dni marljivo šnopsal in se naposled ustrelil, 60 let star.

(G. Jož. Wokaun), zveden gospodar in posestnik fabrike v Celji, se je oglasil za potnega učitelja kmetovalstva in gospodarstva v slovenski besedi. To je lepo.

(Samoumori pri otrocih). Nek 15letni učenec dunajske realke se je ustrelil, neka 16letna deklica in 10letni fantič pa sta skočila v Donavo.

(V Slatinskih toplicah) je 120 gostov, v Krupinskih pa 367, med njimi tudi minister Stremayer.

(Štajersko umetniško društvo) da 15. junija t. l. izžrebati 62 dobitk, obstoječih iz raznih podob, slik, risanj, bakrotisov, fotografij itd.

(Breški del Cott) ponuja po Novicah 600 veder bizeljskega vina na prodajo.

(Preminol je) 30. maja zvečer Jakob Cirar, rojen v Moravčah na Kranjskem, brat Ane Hut, posestnice pri sv. Ožbaltu pri Dravi. Imel je kakih 60 fl. pri sebi. Zato se misli, da so ga tolovaji na poti iz krčme na dom napadli, in v Dravo vrgli. Do sedaj ga niso našli. V soboto 5. junija so blizo Maribora ob Dravi pobrali nepoznanega mrliča, ki je bil po glavi hudo stolčen in že jako zasmrajen. Zanesli so ga v mariborsko mrtvašnico.

(Dražbe). 11. junija Franc Klaužar v Vetrniku. — 17. junija Jož. Ostruh v Slakovi, 1800 fl. — 21. junija Jan. Krožel v Stopreah., 3673 fl. — 26. junija Anton Razpotnik pri Celji, 90 fl. in Franc Lipovšek, 3490 fl. — 15. junija Karl Margerl v Oplotnici, 1846 fl. — Martin Vehovar v Emerečjgori, 230 fl. — 16. junija Franc Leserer pri sv. Lenartu, 12.225 fl. — Jož. Gregorec v Rakoveih, 925 fl. — 26. junija Martin Peslak v Žalci 302 fl. —

Listi vredništva: Dopisi iz Radgone, v Lovrenca, iz Ogerskega, iz Poličan iz Tlake pri Sotli prihodnjič.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- born		V Ptuju		V Celju		V Varaž- dinu	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Pšenice vagan	4	40	4	—	4	70	4	20
Rži	3	70	3	20	3	60	3	10
Ječmena	3	60	3	—	3	10	—	—
Ovsa	2	10	2	—	2	30	—	—
Turšice (koruze) vagan	3	10	2	80	3	50	2	50
Ajde	2	60	2	35	3	—	2	30
Prosa	3	80	3	20	3	40	2	80
Krompirja	1	60	1	50	1	70	—	—
Sena cent	1	70	2	—	1	—	1	90
Slame (v šopkih)	1	40	1	40	—	80	—	—
„ za steljo	—	90	1	—	—	60	—	—
Govedine funt	—	26	—	26	—	26	—	22
Teletine	—	26	—	26	—	27	—	22
Svinjetine	—	28	—	26	—	30	—	28
Slanine	—	34	—	40	—	38	—	42

Loterijske številke:

V Trstu 5. junija 1875: 33 61 23 49 21
V Lincu „ „ 26 63 2 39 58
Prihodnje srečkanje: 12. junija 1875.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

	fl.	kr.
Zedinjeni drž. dolg (100 gl.) 4 gl. 20 kr. %	70	15
Upne (kreditne) srečke po 100 gl. prvotne vrednosti, brez obresti, pa s 4kratnim srečkanjem	166	—
Ažijo srebra	102	—
„ zlatá	5	29

Vožnji red pri južni železnici.*)

A. Od Spielfelda do Zidanega mosta.

Postaje.	Brzo- vlak.	Poštni vlak.	Poštni vlak.	Mešani vlak.
	popold.	zjutraj.	zvečer.	popold.
Spielfeld.	1.47	8. 7	9.20	12.49
Egydi-Tunnel.	—	8.17	9.29	1. 4
Pesnica.	—	8.35	9.43	1.28
Maribor. prihod	2.13	8.51	9.54	1.49
„ odhod	2.16	9. 5	10. 6	2.25
Račje.	—	9.25	10.24	2.52
Pragarsko.	—	9.46	10.43	3.17
Slov. Bistrica.	—	—	—	—
Poličane.	2.57	10.19	11. 9	4. 4
Ponkva.	—	10.52	11.32	4.41
Št. Jur.	—	11. 7	11.45	4.59
Štore.	—	11.20	11.55	5.14
Celje.	3.44	11.38	12.11	5.36
Laško.	—	11.58	12.27	5.58
Rimske Toplice.	—	12.13	12.39	6.15
Zidan most.	4.45	12.58	12.59	6.40

*) Se bode nadaljevalo, ter vsaka sprememba zvesto naznanjala. Vred.

Razglas.

2—2

Od e. kr. okrajne sodnije v Konjicah se vsi tisti, kateri bi kot upniki imeli kaj terjati iz zapuščine 25. aprila 1875, brez testamenta umrlega Franceta Pintarja, posestnika pri sv. Duhu, potem tisti, kateri so omenjeni zapuščini kaj dolžni, tukaj opominjajo, naj se v petek 11. junija 1875 pred poludnevom ob 9. uri glasijo v pisarnici e. kr. notarja, kot sodnijskega komisarja, g. Gottfrieda Schmieda v Konjicah. Inače zgubijo upniki, ako po izplačanju že oglašenihi nič ne ostane, vso nadalječno pravico do zapuščine, zoper mudne dolžnike pa se bode pravednsko postopalo.

Konjice 23. maja 1875.

Gottfried Schmied,

e. kr. notar.

Božjast,

3—18

(sv. Valentina ali veliki beteg) ozdravlja pismeno zdravnik **Dr. Killisch** v Draždanih (Dresden), Wilhelmsplatz 4. (poprej v Berolinu.) —

Stoterim je že bilo pomagano!

Zahvala.

Vsem, kateri so se udeležili spreveda moje prezgodaj umrle soproge, dalje tistim kateri so se udeležili petja, kakor tudi sploh za toliko sočutje, katero se je moje ljubeznjivi soprogi skazalo, veže me dolžnost moja prisrčno zahvalo javno izreči.

Ob enem izrekam tudi gosp. Dr. Stögerju posebno zahvalo za njegovo skrbno postopanje med boleznijo moje hudo bolne soproge.

V Mariboru 4. jun. 1875.

Janko Pajk.

Naznanilo.

Nove cerkvene ure najnovejše in najboljše skladbe nareja prav po ceni

Vencel Czalaun,

urar v Ptuji. 3—3

Kdor se hoče o izvrstnosti njegovega dela prepričati, naj se obrne do cerkvenega predstojništva v Ptuji, pri Svetinjah, Veliki Nedelji, Ormuži, Središči, in Sv. Miklavži, kamor je nove ure izgotovil.

Sirovi loj

kupujeta vsaki čas po najvišji ceni

Karl Pamperl-ova sina,

Topilnica za loj, svetarjia in milararica,
zaloga vžigalnih, svetilnih in masčobnih tvarin

V CELOVCI na Koroškem.

Drva na ponudbo.

Na prodajo ponujam 40 sežnjev dobro subih borovih drv, ki so 36" dolga. Kdor njih želi, ta se naj oglasi pri

Fr. Pečnik-u,

posestniku v št. Danielu;
1—3 poštna postaja Prevali.

Lepo posestvo 1—3

je na prodaj v lepem in zdravem kraju pri Negovi, 1/4 ure od cerkve. Ima prilično stanovanje, potrebna gospodarska poslopja, vse v dobrem stanu. Zemljišča je 5 oralov, namreč: njiva, travnik, dober sadovni in sočivni vrt, vinograd 5 minut oddaljen. Razun tega je še bučelinjak, 2 kravi, 2 junčka s potrebnim gospodarskim orodjem, vse za 3500 fl. Polovica zamore več let na posestvu ostati. Posestvo bi najbolj sodilo za kakega duhovnika v pokoji. Natančnije se zamore poizvedeti pri č. g. fajmoštru v Negovi.

Anton Scheikl

Bogato zalogo oblačil

priporočuje

gospod **Anton Scheikl** v
Mariboru.

Vsa oblačila so njegovega lastnega dela ter dobro narejena in po najnižji ceni na prodaj in sicer vsakovrstna moška oblačila: talarji, suknje, hlače površniki za duhovne itd.

Plačevanje se sprejema tudi po mesenčnih obrokih.

Zaželjene stvari se pošiljajo na ogled, nepovoljne pa brez obotavljanja jemljejo nazaj. 1—3

v Mariboru.

Dr. Joh. Stepischnegg

advokat

pri

sv. Lenartu v slovenskih Goricah

začel je svoje poslovanje

1. junija 1875.

Služba za sirarja (švajcarja).

Na kr. gospodarsko-šumarskom učilištu v Križevcu v Hrvatskoj namjestit će se sirar, koj umije svakovrstni sir praviti. Plača mu je na godinu 120 for. a. vr. a od prodanoga mlika pripada mu 5% i bezplatni stan.

Ako je neoženjen, dobiva hranu v ratarskoj kuhinji i 1 1/2 hvat drvah; ako je oženjen ili vodi svoje kućanstvo, dobiva 3 hvata drvih i 3 voza granja na godinu, 4 vagane pšenice, 4 vagane rži, 6 vagana kuruze, 1 vagan sočiva, 25 funt soli i uživa vrt od 400□^o; napokon ga ide za opanke relutum od 4 fr. 50 n., jedan par novih čizama i 2 vedra vina.

Molbenice, obložene krstnim listom i inimi svjedočbami o vještini u pravljenju raznih vrstih sira, o tjelesnom zdravlju i dosadanjom službovanju valja do 26. lipnja 1875 podpisanomu ravnateljstvu podnesti.

Ravnateljstvo kr. gospodarsko-šumarskog učilišta.

V Križevcu dne 29. svibnja 1875. 2—3